

ADVIES

**Ontwerp van besluit van de Brusselse Hoofdstedelijke
Regering houdende een verbod op het gebruik van
pesticiden voor bodemontsmetting door fumigatie**

21 maart 2019

Aanvrager	Minister Céline Fremault
Aanvraag ontvangen op	19 februari 2019
Aanvraag behandeld door	Commissie Leefmilieu
Aanvraag behandeld op	12 maart 2019
Advies uitgebracht door de plenaire zitting op	21 maart 2019

Vooraf

Ter informatie herinnert de Raad eraan dat hij al meerdere adviezen met betrekking tot de problematiek van de pesticiden heeft uitgebracht, meer bepaald :

- Het advies van 15 maart 2018 inzake het voorontwerp van besluit van de Brusselse Hoofdstedelijke Regering dat het gebruik van pesticiden die neonicotinoïden of soortgelijke werkzame stoffen bevatten in het Brussels Hoofdstedelijk Gewest verbiedt ([A-2018-019-ESR](#)) ;
- Het advies van 15 maart 2018 inzake het voorontwerp van besluit van de Brusselse Hoofdstedelijke Regering dat het gebruik van pesticiden die glyfosaat bevatten in het Brussels Hoofdstedelijk Gewest verbiedt ([A-2018-018-ESR](#)) ;
- Het advies van 13 maart 2017 inzake het voorontwerp van het ontwerp van besluit van de Brusselse Hoofdstedelijke Regering ter goedkeuring van het Gewestelijk Programma voor Pesticidenreductie 2018-2022 in het Brussels Hoofdstedelijk Gewest ([A-2017-007-ESR](#)) ;
- Het advies van 15 september 2016 inzake het voorontwerp van besluit van de Brusselse Hoofdstedelijke Regering dat het gebruik van gewasbeschermingsmiddelen die fipronil of neonicotinoïden bevatten verbiedt in het Brussels Hoofdstedelijk Gewest ([A-2016-063-ESR](#)) ;
- Het advies van 16 juni 2016 inzake het voorontwerp van besluit van de Brusselse Hoofdstedelijke Regering dat het gebruik van pesticiden die glyfosaat bevatten verbiedt in het Brussels Hoofdstedelijk Gewest ([A-2016-039-ESR](#)) ;
- Het advies van 19 mei 2016 inzake het voorontwerp van besluit van de Brusselse Hoofdstedelijke Regering betreffende de organisatie van het basisexamen, de basisopleiding en de aanvullende opleiding in het kader van de fytolicensie ([A-2016-038-ESR](#)) ;
- Het advies van 19 maart 2015 inzake het voorontwerp van besluit van de Brusselse Hoofdstedelijke Regering betreffende de opslag en hantering van gewasbeschermingsmiddelen alsook het beheer van hun afval door professionele gebruikers ([A-2015-016-ESR](#)) ;
- Het advies van 17 januari 2013 inzake het ontwerp van gewestelijk Programma voor pesticidenreductie ([A-2013-005-ESR](#)) ;
- Het advies van 22 november 2012 inzake het voorontwerp van ordonnantie betreffende een pesticidegebruik dat verenigbaar is met de duurzame ontwikkeling in het Brussels Hoofdstedelijk Gewest en tot omzetting van richtlijn 2009/128/EG ([A-2012-061-ESR](#)).

Advies

1. Algemene beschouwingen

1.1 Doelstelling

De Raad neemt er akte van dat men het gebruik van fumigatiemiddelen voor het steriliseren van bodems wil verbieden, gelet op het risico die deze middelen voor de menselijke gezondheid en het leefmilieu vormen (meer bepaald omwille van hun giftigheid en vervluchtiging). Hij ondersteunt deze doelstelling op het gebied van leefmilieu en volksgezondheid.

1.2 Op de markt brengen van fumigatiemiddelen

In overeenstemming met de interpretatie van de gewestelijke bevoegdheden inzake leefmilieu door het Grondwettelijk Hof, verhindert de federale bevoegdheid inzake het op de markt brengen van producten niet de uitoefening van de bevoegdheden van de Gewesten inzake leefmilieu, zoals in dit geval, het verbod om bepaalde pesticiden te gebruiken, rekening houdend met de risico's die ze voor de menselijke gezondheid en voor het leefmilieu vormen.

Dit ontwerp van besluit past in het kader van deze interpretatie, door het verbod op het gebruik van fumigatiemiddelen te voorzien. Niettemin handhaaft de federale overheid de toelating om deze middelen in België op de markt te brengen. Bijgevolg herhaalt **de Raad** zijn volgende beschouwingen (advies van 16 juni 2016 betreffende het voorontwerp van besluit [...] dat het gebruik van pesticiden die glyfosaat bevatten verbiedt [...]) :

- « **De Raad** formuleert heel wat twijfels bij de doeltreffendheid van een dergelijke gebruikverbodsmaatregel, omdat hij weet dat [...] de federale overheid de verkoop van [fumigatie]middelen [...] toelaat. Bijgevolg vraagt hij zich af welke middelen het Brussels Gewest zou willen aanwenden om zich ervan te vergewissen dat dit verbod daadwerkelijk wordt nageleefd.
- Anderzijds is **de Raad** ook van oordeel dat de controle op de naleving van dit verbod des te moeilijker zal verlopen, daar de Gewesten niet dezelfde bepalingen [...] toepassen. Bovendien zal het middel vrij te koop blijven en dus beschikbaar zijn in de winkels, omdat de toelating om het op de markt te brengen een federale bevoegdheid is. Bijgevolg meent **de Raad** dat de controle op de naleving van dit verbod zeer moeilijk zal zijn en een niet te verwaarlozen begrotingsimpact zou kunnen hebben [...].
- Om al deze redenen pleit **de Raad** voor een sterk overleg tussen de federale overheid en de Gewesten, rekening houdend met de verdeling van de bevoegdheden op het institutioneel vlak tussen de productnormen en het gebruik ervan, om zo de ondernemers op het hele Belgische grondgebied een stabiliteit en rechtszekerheid te verzekeren. Een dergelijk overleg zou het ook toelaten om een coherente strategie te vrijwaren om de resistentie van invasieve soorten voor de huidige middelen te voorkomen ».

Daarnaast vestigen **de representatieve werkgeversorganisaties** de aandacht van de Regering op het feit dat, zelfs als het enkel om het verbieden van een specifiek gebruik gaat, dit als een schending van het federale loyaliteitsbeginsel kan worden beschouwd. De federale overheid, die bevoegd is om productnormen vast te stellen, is immers overgegaan tot een evaluatie van de risico's die zijn verbonden aan alle specifieke toepassingen van deze producten en heeft toestemming gegeven om deze op de Belgische markt te commercialiseren en te gebruiken. Door een specifiek gebruik te verbieden, zou men dus kunnen oordelen dat het Gewest de federale wetgever belet om in de praktijk zijn bevoegdheid inzake productnormen uit te oefenen.

Tevens vragen **de representatieve werkgeversorganisaties** aan de Regering om het einde van de TRIS-procedure af te wachten en om rekening te houden met de bemerkingen van de Europese Commissie ingevolge deze procedure om het ontwerpbesluit aan te passen.

De representatieve werknemersorganisaties zijn daarentegen van oordeel dat de stedelijke eigenheden van het Brussels Hoofdstedelijk Gewest (meer bepaald de beperkte oppervlakte en de bevolkingsdichtheid ervan) een wetgeving rechtvaardigen die van de andere Gewesten verschilt, zonder dat dit noodzakelijkerwijs een algemeen verbod op het middel inhoudt.

1.3 Gebruik van fumigatiemiddelen

De Raad neemt er akte van dat deze fumigatiemiddelen vaak systematisch worden gebruikt zonder de werkelijke parasitaire druk te controleren. Dit terwijl het gebruik van deze middelen risico's voor de menselijke gezondheid en het leefmilieu inhoudt. Dit heeft de wetgever ertoe aangezet om de vergunning om deze middelen op de markt te brengen aan een reeks bindende gebruiksvoorwaarden te onderwerpen, bovenop de verplichting om een gespecialiseerde opleiding te volgen om ze te mogen gebruiken.

De gevolgen van een verkeerd gebruik van deze fumigatiemiddelen zijn bovendien groter geworden, omwille van de bevolkingsdichtheid van ons Gewest en door de nabijheid van traditionele landbouwgebieden.

De representatieve werkgevers- en middenstandsorganisaties zijn van mening dat de verplichte gepaste opleiding voor het gebruik van deze middelen in plaats van een verbod voldoende is om de nagestreefde doelstellingen te behalen.

De representatieve werknemersorganisaties nemen er akte van dat :

- er atmosferische verliezen door vervluchtiging zijn vastgesteld, zelfs wanneer de geldende maatregelen voor fumigatiemiddelen in acht worden genomen ;
- naast de gevolgen voor de gezondheid, de gassen die door de fumigatiemiddelen worden gevormd een effect op het ozon en de biodiversiteit in de grond kunnen hebben, en aldus tot de aardopwarming kunnen bijdragen.

Om die redenen steunen **de representatieve werknemersorganisaties** de maatregel om het gebruik van fumigatiemiddelen te verbieden, zoals deze wordt voorgesteld.

1.4 Evaluatie

De Raad staat positief tegenover het feit dat er één jaar na de inwerkingtreding van het besluit een evaluatie van de tenuitvoerlegging van dit verbod op fumigatiemiddelen is voorzien. Hij neemt er akte van dat deze evaluatie zal moeten waarborgen dat de draagwijdte van het verbod en de argumenten die eraan ten grondslag liggen, nog steeds relevant zijn.

1.5 Bodemontsmetting en andere vormen van gebruik van fumigatiemiddelen

De Raad neemt er akte van dat dit ontwerp van besluit uitsluitend het verbod op het gebruik van fumigatiemiddelen voor de ontsmetting van bodems en onderlagen voorziet. Bijgevolg zal deze tekst geen impact hebben op de andere vormen van gebruik van fumigatiemiddelen (bijvoorbeeld om de rijping van bepaalde vruchten te versnellen of te vertragen).

Deze andere vormen van gebruik van fumigatiemiddelen blijven toegelaten, omwille van hun contexten die « bij de huidige kennis van zaken als niet-probleematisch » worden beschouwd. Bijgevolg vindt **de Raad** het noodzakelijk om meer kennis inzake deze andere vormen van gebruik van fumigatiemiddelen te vergaren, om zo hun « niet-probleematisch » karakter te waarborgen dat het gebruik ervan rechtvaardigt.

1.6 Communicatie

De Raad dringt erop aan om een informatiecampagne met betrekking tot het verbod op het gebruik van fumigatiemiddelen te organiseren. Meer bepaald benadrukt hij het strategisch belang van een doeltreffende communicatie die zich specifiek tot de verkopers van fumigatiemiddelen richt voor wat deze beperking inzake het gebruik van deze middelen betreft.

*
* *